

RỘN RÀNG VĂN LA

NGUYỄN LÊ MINH

*Vòng thời gian đang quay gập
gấp những nhịp cuối cùng của năm cũ.
Đường như, nắng xuân đang xua dần đi chút hơi
lạnh còn sót lại của mùa đông. Trên những cành cây,
lộc biếc nhú đầy cành, căng tràn nhựa sống. Giữa thời
khắc giao mùa, chuyển giao năm cũ và năm mới, người
dân làng Văn La (xã Lương Ninh, huyện Quảng Ninh)
lại tất bật chuẩn bị đón năm mới Đinh Dậu với bao
dự định, hoài bão và tiếp sau Tết Nguyên đán là
lễ hội truyền thống của làng - Lễ hội Rằm
tháng Giêng.*

Văn La là vùng đất sơn thủy hữu tình, trước mặt là dòng sông Nhật Lệ hiền hòa, thơ mộng, nước xanh biêng biếc, sau lưng là một vùng gò đồi nhấp nhô. Ngoài những đặc điểm chung của làng Việt ven sông, làng Văn La còn có những nét văn hóa riêng đặc sắc, được người xưa truyền tụng là một trong “Bát danh hương” của Quảng Bình. Từ năm 1990, một bộ phận cư dân của làng Văn La được điều chỉnh cùng với các làng khác thành lập thị trấn Quán Hàu, còn đại đa số vẫn thuộc xã Lương Ninh. Hiện Văn La có hơn 500 hộ, trên 2000 nhân khẩu, được thành lập 6 xóm, 32 cụm dân cư. Trải qua bao biến cố, thăng trầm lịch sử, người dân Văn La vẫn giữ vững và phát huy những tập quán văn hóa của địa phương, xây dựng phong trào văn nghệ, thể dục, thể thao ở trong xóm, trong làng. Đặc biệt vào dịp lễ, Tết, mọi người sôi nổi luyện tập văn nghệ và thể thao để hòa cùng không khí vui tươi khi đất trời vào xuân. Đã thành thông lệ và hương ước của làng, lễ hội Rằm tháng Giêng của làng Văn La gói gọn trong hai ngày. Chính hội nhằm ngày 15 tháng giêng âm lịch, còn ngày 14 diễn ra vòng đấu loại

bóng chuyền nam, nữ giữa các xóm. Lễ hội Rằm tháng Giêng là hoạt động văn hóa tâm linh gắn với đời sống tinh thần của mỗi người dân nơi đây. Thông qua lễ hội, mọi người không chỉ cầu cho quốc thái dân an, mưa thuận gió hòa, mùa màng bội thu, nhà nhà ấm no hạnh phúc, mà còn là dịp để khôi phục, phát triển các trò chơi dân gian, các môn thể thao truyền thống mang đặc trưng văn hóa địa phương.

Anh Đoàn Trung Đông, Phó chủ tịch UBND huyện Quảng Ninh cho biết: Lễ hội Rằm tháng Giêng ở làng Văn La xã Lương Ninh thu hút đông đảo con em của làng đang sinh sống, công tác trên mọi miền Tổ quốc về làng trở hội. Lễ hội không chỉ thể hiện đạo lý “uống nước nhớ nguồn”, tri ân các bậc tổ tiên đã có công khai ấp, lập làng, mà đối với mỗi người dân khi tham gia các môn thể thao truyền thống, các trò chơi dân gian là để vui chơi, giải trí sau một năm miệt mài làm việc, lo chuyện đồng áng, hơn nữa còn rèn luyện sức khỏe, sự mạnh mẽ, dẻo dai. Đây cũng là việc làm thiết thực hưởng ứng cuộc vận động “Toàn dân rèn luyện thân thể theo gương Bác Hồ vĩ đại”, góp phần xây dựng nếp sống văn hóa lành

manh trong cộng đồng dân cư.

Trước khi lễ hội diễn ra, chúng kiến những người nông dân quanh năm lo việc ruộng vườn, chợ búa nay tranh thủ thời gian chăm chỉ, hăng say tập luyện những trò chơi thể thao trong lễ hội như bóng chuyền, kéo co... mới thấy được không khí sôi nổi của làng quê vốn yên bình này. Ông Lê Trọng Duận, Trưởng làng Văn La, người gắn bó với hội làng nhiều năm nay cho biết: Đến hẹn lại lên, cứ đến Rằm tháng Giêng hằng năm, làng Văn La lại mở lễ hội Rằm tháng Giêng truyền thống. Trước kia, đình làng bị tàn phá do chiến tranh, hội làng vì thế mà gián đoạn. Sau khi hòa bình thống nhất, hội làng được tổ chức trở lại. Tuy nhiên, phải đến những năm 90 của thế kỷ XX các vị cao niên, cán bộ địa phương và những người có tâm huyết trong làng mới khôi phục và quyết tâm lưu giữ những nét tinh hoa của lễ hội ngày xưa. Ban đầu, lễ hội Rằm tháng Giêng thôn Văn La được tổ chức ở Hợp tác xã Văn La (nay nhà văn hóa Văn La). Đến năm 2012, khi đình làng được xây dựng thì lễ hội được diễn ra tại đây. Hội làng được khôi phục phần lễ và các trò chơi dân gian, môn thể thao truyền thống để lưu truyền lại cho con cháu thế hệ sau những giá trị tốt đẹp của quê hương. Ngoài phần lễ, trong phần hội, môn bóng chuyền nam - nữ, kéo co đã được duy trì hơn 20 năm. Ngoài ra, tại lễ hội còn có các trò chơi dân gian như: chọi gà, nhảy bao bố, nấu cơm...

Đến với lễ hội Rằm tháng Giêng ở Văn La, ngoài phần lễ trang nghiêm, vào phần hội du khách thập phương và người dân không chỉ được xem những pha bóng chuyền đẹp mắt mà còn hòa mình vào không khí sôi động của hội kéo co. Bóng chuyền và kéo co là những môn thể thao truyền thống gắn bó xuyên suốt theo chiều dài lễ hội. Kéo co là một trò chơi dân gian thông dụng, đơn giản

nhưng được nhiều người yêu thích. Anh Nguyễn Hoàng Gia, cán bộ văn hóa - xã hội xã Lương Ninh cho biết: Đây không chỉ là nét đẹp sinh hoạt văn hóa cộng đồng mà thông qua đó còn thể hiện sức mạnh đoàn kết, tinh thần gắn bó của người dân.

Ông Lê Xuân Hồng, trưởng thôn Văn La chia sẻ thêm: Trong những năm qua, do nguồn kinh phí hạn hẹp nên từng có ý kiến là duy trì phần lễ thường niên, còn phần hội 2 năm tổ chức 1 lần. Tuy nhiên, được sự đồng thuận của đông đảo bà con Văn La, lễ hội vẫn không thay đổi. Bởi lễ hội Rằm tháng Giêng đã in đậm trong tâm thức của

Làng Văn La hôm nay

Ảnh: P.V

mỗi người dân nơi đây. Quả thực, lễ hội sẽ mất vui nếu không diễn ra các môn thể thao truyền thống vốn đã tồn tại từ rất lâu ở nơi này.

Dẫu thời điểm này người dân đang bận bịu lo toan chuẩn bị đón Tết cổ truyền của dân tộc, lễ hội Rằm tháng Giêng sau đó mới diễn ra nhưng chúng tôi đã cảm nhận được “sức nóng” ở làng quê Văn La. Lễ hội là dịp để con em xa quê hội tụ, thể hiện tinh thần đoàn kết, chung vui, từ đó xây dựng niềm tin, lòng tự hào về quê hương, đất nước ■

N.L.M